

LÄÄNE-HARJU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Paldiski

18. juuni 2024 nr 33

Arvamuse andmine Tatramäe III geoloogilise uuringu loa taotluse kohta

Keskkonnaamet geoloogilise uuringu loa andjana edastas 14.05.2024 kirjaga nr DM-128310-3 maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 27 lõike 7 alusel arvamuse andmiseks AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn) geoloogilise uuringu loa taotluse Tatramäe III uuringuruumis.

AS Nordecon Infra (registrikood 10310842) esitas 10.10.2008 Harjumaa Keskkonnateenistusele Tatramäe III uuringuruumi geoloogilise uuringuloa taotluse. Nordecon AS sõlmis käitise müügilepingu AS-iga Tariston, mille tulemusena müüs Nordecon AS oma mäetööde osakonna AS-ile Tariston. Seega on AS Tariston õiguspärane järglane Tatramäe III uuringuloa menetluses. Maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel küsis Keskkonnaamet 28.10.2008 kirjaga nr 30-9-2/46316 Padise Vallavolikogu arvamust uuringuloa taotlusele. Padise Vallavolikogu keeldus 26.11.2008 otsusega nr 240 uuringuloa andmisest, põhjendades, et uuritav maa-ala ei ole Padise valla üldplaneeringu järgi perspektiivne mäetööstusmaa. MaaPS § 35 lõige 3 sätestab, et kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega, võib loa andja taotleja ettepanekul taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt. MaaPS § 35 lõige 4 sätestab, et loa andja võib keelduda Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisest, kui valdkonna eest vastutava ministri hinnangul loa andmiseks riigi huvi ilmselgelt puudub. AS Tariston avaldas 30.12.2008 kirjaga nr 30-9-2/46316-8 soovi Vabariigi Valitsuselt loa andmise nõusoleku taotlemiseks. Kliimaministeerium keeldus oma 27.02.2024 kirjaga nr 14-6/24/1025-2 riigi huvi esinemist või selle puudumist välja selgitamast ning tegi ettepaneku küsida uuesti kohaliku omavalitsuse arvamust loa taotlusele. Kliimaministeerium põhjendas ettepanekut sellega, et taotluse esitamisest alates on möödunud ligikaudu 16 aastat ja vahepeal on toimunud haldusreform, mille käigus liideti Paldiski linn, Keila vald, Padise vald ning Vasalemma vald uueks vallaks nimega Lääne-Harju vald.

AS Tariston avaldas soovi muuta Tatramäe III geoloogilise uuringu taotlust 03.04.2024 kirjaga, parandustaotlus nr T-L.MU/1023929 esitati 26.04.2024 (registreeritud KOTKAS 26.04.2024 dokumendina nr DM-128310-1).

Taotluse kohaselt taotletakse uuringuluba Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Määra külas. Taotletava uuringuruumi uus pindala on 10,20 ha ja see paikneb riigiomandis oleval katastriüksusel Kloostri metskond 40 (katastritunnus 56202:002:0280), mille riigivara valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud kasutaja Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuruumi teenindusalast jäetakse välja (võrreldes varasema taotlusega) katastriüksus Rehe-Põllu (katastritunnus 56202:002:0205, varasemalt Audevälja-Rehe I).

Taotletav uuringuruum piirneb põhja suunas katastriüksustega Korjuse-Vanapere (katastritunnus 56202:002:0150, sihtotstarve 100% maatulundusmaa), Korjuse-Uuepere (katastritunnus 43101:001:0147, sihtotstarve 100% elamumaa), Metsatõusu (katastritunnus 43101:001:0151, sihtotsatarve 100% maatulundusmaa) ja põhja-kirde suunas katastriüksusega Metsanurga (katastritunnus 43101:001:0150, sihtotstarve 100% maatulundusmaa). Uuringuruum piirneb katastriüksustega Metsamäe (katastritunnus 43101:001:0149, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) ida suunas, Rehe-Põllu (katastritunnus 56202:002:0205, sihtotstarve 100% maatulundusmaa) lõuna suunas ja 17 Keila-Haapsalu tee (katastritunnus 56202:002:0132, sihtotstarve 100% transpordimaa) lääne suunas. Taotletava uuringuruumi maa-ala on Maa-ameti kaardirakenduse andmetel enamuses kaetud metsaga ja vähesel määral rohumaaga. Lähim elamu asub *ca* 105 m kaugusel põhja suunas Korjuse-Uuepere katastriüksusel (katastritunnus 43101:001:0147). Taotletavast uuringuruumist asub *ca* 730 m kaugusel edelas Ohvriallikas Ohvriallikas kinnismälestise kaitsevöönd (mälestise registrinumber 18616). Taotletavast uuringuruumist *ca* 1 km kaugusel asub kinnismälestis Möldre tuuleveski 19. sajandist (mälestise registrinumber 2916).

Taotletavast uuringuruumist edela suunas asub Padise Vallavolikogu 21.11.2012 otsusega nr 309 kehtestatud Mõnumäe kinnistu detailplaneeringu ala. Planeeringu eesmärgiks on maaüksuse sihtotstarbe muutmine ja kruntideks jagamine – kinnistust moodustatakse seitse elamumaa, üks maatulundusmaa, üks ühiskondlike ehitiste maa, üks tootmismaa ja üks veekogude maa sihtotstarbega kinnistu. Vastavalt maakasutuse sihtotstarvetele määratakse ehitusõigused pereelamute, rahvamaja, puurkaevu ja tehiseveekogu ehitamiseks.

Taotletava Tatramäe III uuringuruumi teenindusalast jäävad *ca* 55 m kaugusele lõunasse maaparandussüsteem Pikalõugu (maaparandussüsteemikood 4110280020200). Uuringuruumist asub *ca* 140 m kaugusel kagu suunas Metsalõugu oja (veekogu registrikood VEE1102800), mis on ühtlasi maaparandussüsteemi Pikalõugu eesvooluks. Samuti asub *ca* 140 m kaugusel ida-kagu suunas maaparandussüsteemi Pikalõugu lahustükk (maaparandussüsteemi kood 4110280020230). Uuringuruumist paiknevad maaparandussüsteemi Pikalõugu eesvoolud *ca* 170 m kaugusel lõuna ja *ca* 365 m kaugusel kagu suunas. Taotletavast uuringuruumist jäävad kagu suunas maaparandussüsteem Korjuse (maaparandussüsteemikood 4110280020230) ja selle eesvool *ca* 440 m kaugusele, lõuna suunas maaparandussüsteem Mulla (maaparandussüsteemikood 4110280020180) *ca* 655 m kaugusele ja selle eesvool *ca* 725 m kaugusele ning maaparandussüsteem Männiku-Metsa (maaparandussüsteemikood 4110280020160) *ca* 680 m kaugusele. Taotletavast uuringuruumist asub kirdes maaparandussüsteem Rabamäe (maaparandussüsteemikood 4110080010110) *ca* 740 m kaugusel.

Taotletava uuringuruumi teenindusalale lähim puurkaev asub *ca* 120 m kaugusel põhja suunas Korjuse-Uuepere katastriüksusel (puurkaevu registrikood PRK0069216). Veel jäävad puurkaevud põhja suunas Korjuse-Vanapere katastriüksusele *ca* 215 m kaugusele (puurkaevu registrikood PRK0052941) ja *ca* 260 m kaugusele (puurkaevu registrikood PRK0001331). Põhja suunas Türiksmaa-Uuetoa katastriüksusele *ca* 310 m kaugusele (puurkaevu registrikood PRK0053385) ja Türiksmäe katastriüksusele *ca* 675 m kaugusele (puurkaevu registrikood PRK0053359). Taotletava uuringuruumi teenindusalast asub puurkaev Vana-Kruusiaugu katastriüksusel *ca* 340 m kaugusel loode suunas (puurkaevu registrikood PRK0062069). Uuringuruumist jäävad puurkaevud edela suunas *ca* 655 m kaugusele Männiku-Vanapere katastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0001334) ja *ca* 785 m kaugusele Sepapaja katastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0001558) ning lõuna suunas *ca* 840 m kaugusele Tornikatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0004893), *ca* 855 m kaugusele Männikatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0021382), *ca* 890 m kaugusele Koolimajakatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0015883), *ca* 910 m kaugusele Koolimajakatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0004892), *ca* 955 m kaugusele Kaselakatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0053013) ja *ca* 1 km kaugusele Uputsaugukatastriüksusele (puurkaevu registrikood PRK0023094).

Taotletav uuringuruum piirneb lääne suunal III kategooria kahepaiksete elupaigaga (keskkonnaregistrikood KLO9133557). Uuringuruumi edelanurgast ca 300 kuni 320 m kaugusele jäävad III kaitsekategooria taimeliigi aas-karukell *Pulsatilla pratensis* (keskkonnaregistrikood KLO9340075) kasvualad. Taotletavast uuringuruumist ca 525 m ja 540 m kaugusel lääne suunas paiknevad samuti aas-karukell *Pulsatilla pratensis* (keskkonnaregistrikood KLO9340074) kasvualad. Taotletavast uuringuruumist asuvad vääriselupaigad nr 204228 (Keskkonnaregistrikood VEP204228) ca 610 m kaugusel lõunas, VEP nr.L00032 (Keskkonnaregistrikood VEPL00032) ca 680 m kaugusel edela suunas ja VEP nr.L00031 (Keskkonnaregistrikood VEPL00031) ca 745 m kaugusel edela suunas.

Taotletava uuringuruumi teenindusala ei kattu keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel oleva maavaravaruga. Taotletavast uuringuruumist ~60 m kaugusel lääne suunas ja ~75 m edela suunas asub Tatramäe kruusamaardla (registrikaart 314). Tatramäe kruusamaardla koosneb kaheksast varuplokist, millest 1, 2 ja 13 on aktiivse tarbevaru plokid (*edaspidi* aT), 8 kuni 11 passiivse tarbevaru plokid (*edaspidi* pT) ja 12 prognoosvaru plokk (*edaspidi* P). Tatramäe kruusamaardlal on üks aktiivne mäeeraldis Tatramäe II kruusakarjäär (keskkonnakaitaseluba HARM-124, loa omanik Kiirkandur AS, kehtiv kuni 09.06.2029) pindalaga 13,17 ha. Mäeeraldisesse kuuluvad ehitusliiva plokk 2 aT ja täiteliiva plokk 13 aT ning mäeeraldis asub taotletavast Tatramäe III uuringuruumist ca 60 m kaugusel lääne suunas. Taotletavast uuringuruumist asub ca 860 m kaugusel Audevälja kruusamaardla (registrikaart 794). Maardla koosneb üheksast aktiivse tarbevaru plokist: ehituskruusa plokid 1, 2, 5, 6 ja 9 aT, ehitusliiva plokid 3 ja 4 aT ja täiteliiva plokk 8 aT. Maardlal paikneb kaks aktiivset mäeeraldist: Kruusa kruusakarjäär (keskkonnakaitaseluba nr HARM-068, loa omanik Aktsiaselts Kiirkandur, kehtiv kuni 19.05.2030) ja Audevälja II kruusakarjäär (keskkonnakaitaseluba nr KL-517340, loa omanik KMG OÜ, kehtiv kuni 14.11.2037). Taotletavast uuringuruumist jääb ca 1,2 km kaugusele loodesse Kõmmaste liivamaardla (registrikaart 657). Maardlal pole aktiivseid mäeeraldisi, kuid selle ümbruses taotleb geoloogilise uuringuluba AS Kiirkandur (Kõmmaste II uuringuruum).

Geoloogilise uuringu eesmärk on täpsustada taotletavas uuringuruumis kruusa ja liiva levik, kasuliku kihi paksus, materjali kvaliteet ja kaevandamistingimused. Uuringuluba taotletakse kolmeks aastaks, uuringu teostajaks Tatramäe III uuringuruumis on J.Viru Markšeideribüroo OÜ. Uuringuga uuritakse maavara aktiivse tarbevaruna. Kui geoloogilise uuringu tulemusel kinnitatakse alal maavara aktiivne tarbevaru, soovib Tariston AS kindlasti alale taotleda ka maavara kaevandamise keskkonnaluba.

Geoloogilise uuringu käigus rajatakse uuringupunktid kas puurmasinaga puuraukude (tigupuurimine) või ekskavaatoriga šurfide rajamise teel. Kõik uuringupunktid kirjeldatakse ja nendes määratakse nii katendi kui ka kasuliku kihi paksus. Seda tehakse vastavalt kas lamami sügavusele või uuringu sügavusele, milleks on kuni 15 m maapinnast. Kogu kasuliku kihi ulatuses võetakse proovid litoloogiliste erimite kaupa laboratoorseteks katsetamiseks. Nii puuraukudes kui ka šurfides vee ilmumisel mõõdetakse veetase. Rajatavate uuringupunktide vahekaugused on kuni 200 m, mis planeeritakse rajada ühtlase võrguna. Alale planeeritakse rajada kuni 22 uuringupunkti.

Kuigi geoloogilise uuringu tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule kaevandamist ei järgne, on MaaPS § 4 lõike 2 kohaselt maavara geoloogilise uuringu eesmärgiks ühemõtteliselt maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav töö. Seega, kui maavara edaspidine kasutuselevõtt on vähetõenäoline, ei ole uuringuloa taotlejal mõttekas läbi viia kulukat ja kompleksset geoloogilist uuringut vastavalt MaaPS § 20 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Sellest tulenevalt on haldusmenetluse eesmärgipärasuse, efektiivsuse ja uurimispõhimõttega kooskõlas, kui vallavolikogu väljendab uuringuloa andmise menetluses esialgset seisukohta ka alal võimaliku kaevandamise kohta. Ehk volikogu toob kaevandamist ebatõenäoliseks pidades välja need asjaolud, mis antud hetkel teadaolevalt sellise seisukoha tingiksid. Kaevandamist mittesoodustavate asjaolude esitamine ei ole siiski ammendav.

Harju maakonnaplaneeringus 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78) on välja toodud põhimõtted, millega tuleb ruumilise arengu suunamisel arvestada. Audevälja küla, mis piirneb vahetult uuringualaga nii lõuna kui ka lääne suunal, kuulub Harju maakonnaplaneeringu kohaselt algupärase ajastumaastikuna määratletud alale. Maakonnaplaneeringu kohaselt on need traditsioonilised kultuurmaastikud, kus on säilinud ajalooline asustusstruktuur või ajalooline maastikumuster, mille kaitsmine aitab säilitada erinevate piirkondade kohalikku eripära. Maakonnaplaneering peab oluliseks selliste maastike jätkusuutlikku ja eripära arvestavat ruumilist arengut.

Eelnevat toetab Padise valla üldplaneering (kehtestatud Padise Vallavolikogu 25.04.2002 määrusega nr 35), mille kohaselt maavara kaevandamist antud alal üldplaneering ette ei näe. Sellest tulenevalt on ka Padise Vallavolikogu 26.11.2008 otsusega nr 240 keeldunud uuringuloa andmisest.

Selleks, et maavarade kaevandamist ja kasutamist 50 aasta perspektiivis võimalikult hästi ette planeerida, on Vabariigi Valitsus 23.12.2021 korraldusega nr 447 algatanud Harju maakonna planeeringu maavarade teemaplaneeringu koostamise. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk on koostöös riigi, kohalike omavalitsuste ja kohalike kogukondadega seada riiklikud strateegilised maakasutusprioriteedid maavara uurimiseks ja kaevandamiseks Harju maakonna territooriumil, tagamaks võimalused ühiskonna vajaduste rahuldamiseks. Teemaplaneering määrab kindlaks perspektiivsete ehitusmaavarade uuringualade ja kaevandamisalade paiknemise ning olemasolevate karjääride laiendamise võimalused. See annab ka üldised suunised kaevandamisega kaasnevate mõjude leevendamiseks ja kaevandatud alade korrastamiseks. Enne selge ühiskondliku kokkuleppe saavutamist ei ole mõistlik alгатada menetlusi, mis ei ole kooskõlas või oleksid vastuolus tulevaste kokkulepetega ja maavarade säästliku kasutamise põhimõtetega.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada ruumilist planeerimist. Ruumiliseks arenguks vajalike planeeringute koostamine on samas ka kohustus ja avalik teenus. Üldplaneeringu eesmärk on kogu valla või linna territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Geoloogilise uuringu tulemusel MaaPS § 4 lõike 2 kohaselt maavara arvele võtmise korral ei ole lähtudes MaaPS § 14 Lääne-Harju vallal võimalik Padise valla üldplaneeringus toodud eesmärke täita.

Maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel ja arvestades Keskkonnaameti 14.05.2024 kirjaga nr DM-128310-3 edastatud geoloogilise uuringu loa taotlust ning vallavolikogu alatise keskkonna- ja planeerimiskomisjoni 10.06.2024 seisukohta

1. Mitte nõustuda Lääne-Harju vallas Tatramäe III uuringuruumis AS-ile Tariston geoloogilise uuringu loa andmisega.
2. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
3. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn) või esitada vaie Lääne-Harju Vallavolikogule 30 päeva jooksul otsuse teatavakstegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)
Külli Tammur
vallavolikogu esimees